

Osuwiska w Lipowicy PLH 180044

III spotkanie
Zespołu Lokalnej Współpracy
Dukla, 21.09.2015r

Krzysztof Piksa
Dominik Wróbel
Tomasz Mleczek
Krzysztof Topolski

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH180044
NAZWA OBSZARU Osuwiska w Lipowicy

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
8310			0.0		M	A	C	A	A

8310 – jaskinie nieudostępnione do zwiedzania

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

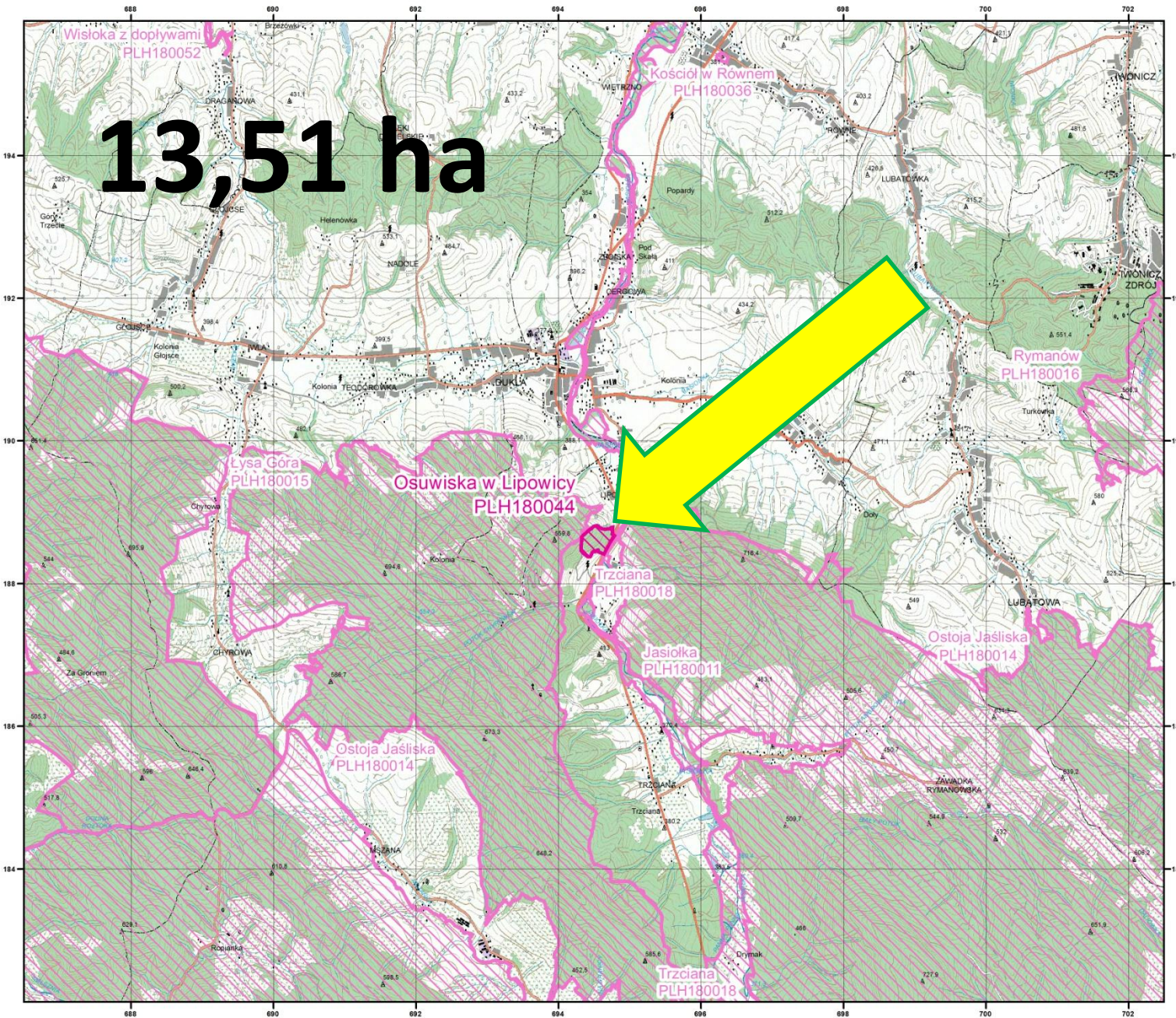
dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH180044
NAZWA OBSZARU Osuwiska w Lipowicy

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki			Populacja na obszarze							Ocena obszaru				
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
M	1324	Myotis myotis			w	11	11	i		M	C	B	C	C
M	1303	Rhinolophus hipposideros			c	14	14	i		M	C	B	C	B
M	1303	Rhinolophus hipposideros			w	64	64	i		M	C	B	C	B

Myotis myotis - nocek duży   ***Rhinolophus hipposideros*** – podkowiec mały

13,51 ha

Specjalne Obszary
Ochrony Siedlisk
Natura 2000

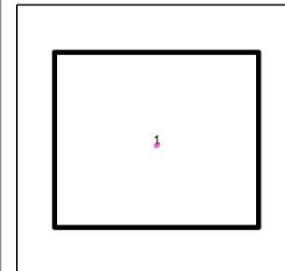

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

PLH180044

Osuwiska w Lipowicy

arkusz 1/1

- specjalny obszar ochrony siedlisk
- sąsiadujący specjalny obszar ochrony siedlisk

Układ współrzędnych płaskich prostokątnych 1992
Geodezyjny układ odniesienia EUROREF-89

Podkład topograficzny: VMap Level 2
Wykonawca: Wojskowy Ośrodek Geodezji i Teledetekcji
Edycja 2002

Opracowanie: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
stan na: XI 2013

Nietoperze

- ✓ ocena, zagrożenia
i działania ochronne

Podkowiec mały

Kluczowym zimowiskiem jest
Jaskinia Słowiańska-Drwali

2015, koniec stycznia - **115** osobników

2015, początek marca - **82** osobniki

Stan ochrony podkowca małego

Gatunek	Kod	Parametr	Wskaźnik	Ocena	Ocena po weryfikacji	Ocena ogólna	Uwagi
Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> (Jaskinia Słowińska-Drwali)	1303	Parametry populacji	Liczba osobników	FV	FV	U2 zła	Stwierdzono hibernację 115 osobników znacznie więcej niż w latach poprzednich.
		Parametry siedliska gatunku	Powierzchnia (kubatura) zimowiska	FV	FV		Bez zmian w stosunku do lat poprzednich.
			Zabezpieczenie przed niepokojeniem	FV	U2		Nastąpiło zniszczenie krat zabezpieczających wejście do obiektu.
			Dostępność wlotów	FV	FV		Parametr ten w porównaniu do okresu referencyjnego nie uległ zmianie. Nietoperze dysponują odpowiednią ilością wlotów.
			Łączność schronienia z żerowiskami	FV	FV		Bez zmian w stosunku do lat poprzednich.
			Niezmiennność warunków mikroklimatycznych	FV	FV		Warunki w stosunku do okresu referencyjnego nie uległy zmianie.
			Szanse zachowania gatunku	FV	FV		W przypadku podjęcia czynnych działań ochronnych polegających m.in. na zamknięciu dostępu do jaskini perspektywy zachowania gatunku są dobre.

Główny otwór Jaskini Słowiańskiej-Drwali

Stan ochrony **nocka dużego**

Gatunek	Kod	Parametr	Wskaźnik	Ocena	Ocena po weryfikacji	Ocena ogólna	Uwagi
Nocek duży <i>Myotis myotis</i> (Jaskinia Słowiańska Drwali)	1324	Parametry populacji	Liczebność	FV	FV	U2	Stwierdzono hibernację 14 osobników. Liczebność nie podlega dużym wahaniom.
		Parametry siedliska gatunku	Powierzchnia	FV	FV		Bez zmian w stosunku do lat poprzednich.
			Zabezpieczenie przed niepokojeniem	FV	U2		Nastąpiło zniszczenie krat zabezpieczających wejście do obiektu.
			Dostępność wylotów	FV	FV		Parametr ten w porównaniu do okresu referencyjnego nie uległ zmianie. Nietoperze dysponują odpowiednią ilością wlotów.
			Warunki mikroklimatyczne	FV	FV		Warunki w stosunku do okresu referencyjnego nie uległy zmianie.
		Szanse zachowania gatunku	FV	FV	W przypadku podjęcia czynnych działań ochronnych polegających m.in. na zamknięciu dostępu do jaskini perspektywy zachowania gatunku są dobre.		

Drugi otwór Jaskini Słowiańskiej-Drwali

Proponowane działania

Stanowisko w Jaskini Słowiańskiej-Drwali			
<i>Działania związane z ochroną czynną</i>			
Nazwa	Zakres prac	Czas realizacji	Podmiot
Poprawa stanu zabezpieczeń	Montaż brakujących lub wymiana na nowe zniszczonych krat w obu wejściach do jaskini, wymiana niektórych elementów uszkodzonych w trakcie prób nielegalnej penetracji jaskini.	Pierwsza połowa obowiązywania planu	Sprawujący nadzór w porozumieniu z zarządcą/ właścicielem terenu
Zamykanie i otwieranie jaskini	Zamykanie kraty w otworze jaskini na okres hibernacji nietoperzy i otwieranie na okres wiosenno- letni.	Otwarcie – trzecia dekada kwietnia, zamknięcie – pierwsza dekada października.	Jak wyżej

Proponowane działania

Stanowisko w Jaskini Słowiańskiej-Drwali

Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

Nazwa	Zakres prac	Czas realizacji	Podmiot
Utrzymanie niezmiennych warunków klimatycznych	Ograniczenie drożności nowo powstałych szczelin lub otworów zmieniających warunki mikroklimatyczne w jaskini.	Działanie warunkowe	Jak wyżej

ZAGROŻENIA (istniejące) i sposoby eliminacji

Ograniczenie drożności otworów jaskiń

Proponowane działania

Pozostałe jaskinie

Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

Nazwa	Zakres prac	Czas realizacji	Podmiot
Utrzymanie drożności otworów jaskiń	Utrzymanie drożności otworów jaskiń w przypadku np.: zasypania, ograniczenia drożności.	Dwukrotnie w trakcie obowiązywania PZO, w okresie monitoringu stanu jaskiń	Sprawujący nadzór nad obszarem w porozumieniu z zarządcą/właścicielem terenu

ZAGROŻENIA (potencjalne) i sposoby eliminacji

Zagrożenie

Wycięcie lub nadmierne przerzedzenie drzew i krzewów w bezpośrednim otoczeniu jaskiń.

Utrata żerowisk - wielkoobszarowe wylesienia, fragmentacja zadrzewień.

Działania

Proponowane działania

Pozostałe jaskinie			
<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>			
Nazwa	Zakres prac	Czas realizacji	Podmiot
Utrzymanie zadrzewień wokół jaskiń	Utrzymanie lub powiększenie zadrzewień wokół jaskiń. Pozostawienie istniejących do naturalnej sukcesji. Działanie nie wymaga podejmowania dodatkowych prac.	Przez cały okres obowiązywania PZO	Przedsiębiorstwo Produkcji Materiałów Drogowych w Rzeszowie Sp. z o.o.

Ze względu na duże nagromadzenie jaskiń za zadrzewienia otaczające jaskinie przyjęto całość zadrzewień osto

ZAGROŻENIA i sposoby eliminacji

Zagrożenia

Kolizje z samochodami na DK 19

Kolizje z samochodami na projektowanej drodze S 19, przerwanie ciągłości szlaku migracyjnego

Działania

Zagrożenie poza obszarem – brak możliwości zapisów działań w PZO

Zagrożenie poza obszarem – brak możliwości zapisów działań w PZO

Raport o oddziaływaniu na środowisko

- ✓ lista negatywnych oddziaływań na przedmioty ochrony;
- ✓ metody minimalizacji i kompensacji strat;
- ✓ w odniesieniu do tras przelotów nietoperzy wskazanie miejsc, w których zostaną one przecięte;
- ✓ opracowanie rozwiązań minimalizujących (np.: tunele, przejścia dolne, przejścia górne, ekrany, itp.).

Wskazania do dokumentów planistycznych

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla

- Zaleca się ochronę tras migracyjnych podkowca małego pozwalających na łączność pomiędzy schronieniami zimowymi, a usytuowanymi w sąsiedztwie koloniami rozrodczymi nietoperzy w Pustelni św. Jana w Trzcianie, w klasztorze oo. Bernardynów w Dukli oraz zimowiskami usytuowanymi na Cergowej Górze.
  - ✓ Ochrona zadrzewień i zakrzewień rosnących po obu brzegach Jasiołki na wysokości osuwiska w Lipowicy oraz biegnących w kierunku Dukli i w kierunku (umożliwiają one łączność obszaru ostoi z już wyznaczoną siecią korytarzy ekologicznych opracowaną w trakcie prac nad PZO dla ostoi Trzciana PLH180018).

Trzciana PLH180018

(zał. map. nr 2)

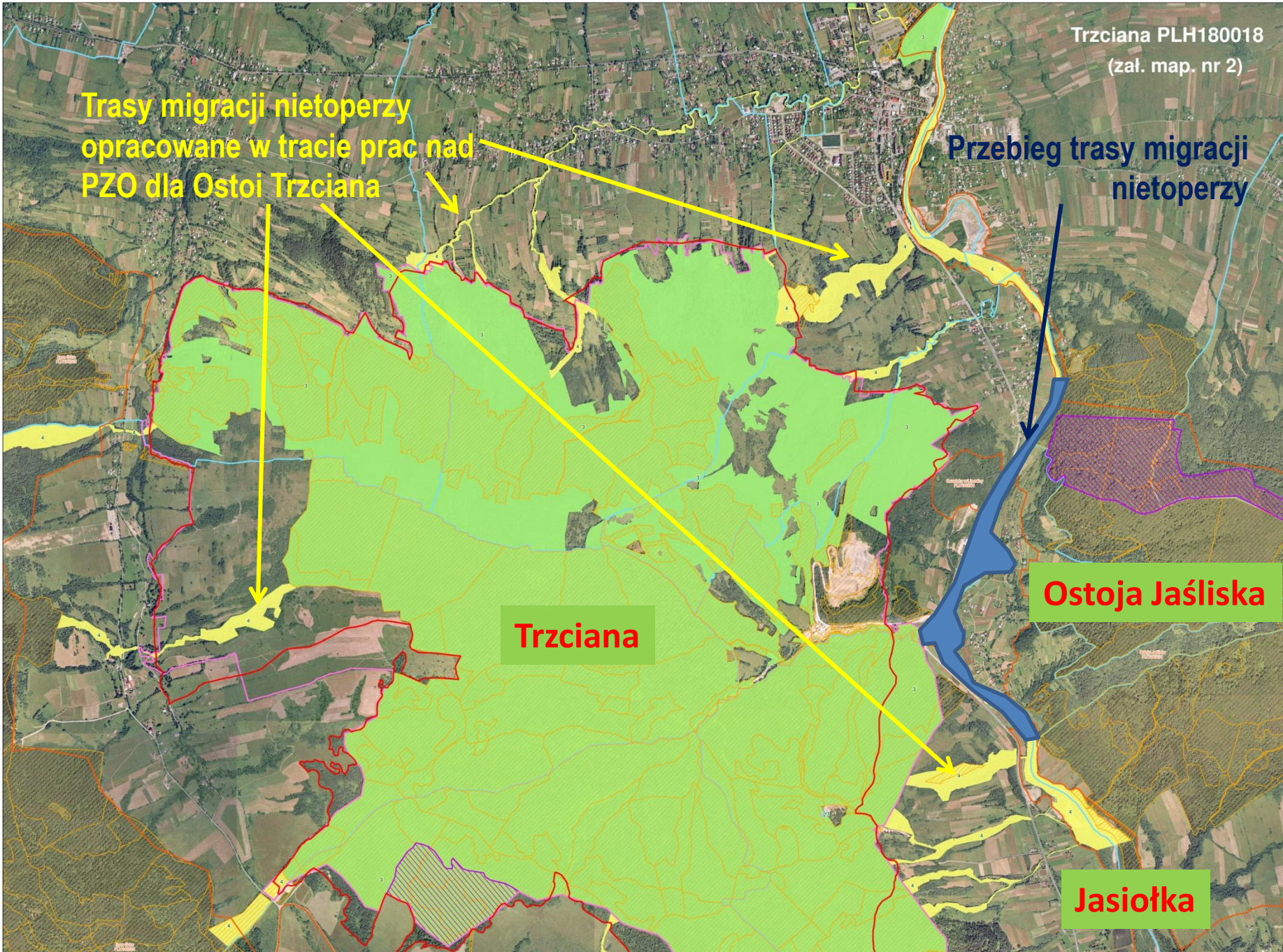
Trasy migracji nietoperzy
opracowane w trakcie prac nad
PZO dla Ostoji Trzciana

Przebieg trasy migracji
nietoperzy

Trzciana

Ostoja Jaśliśka

Jasiołka

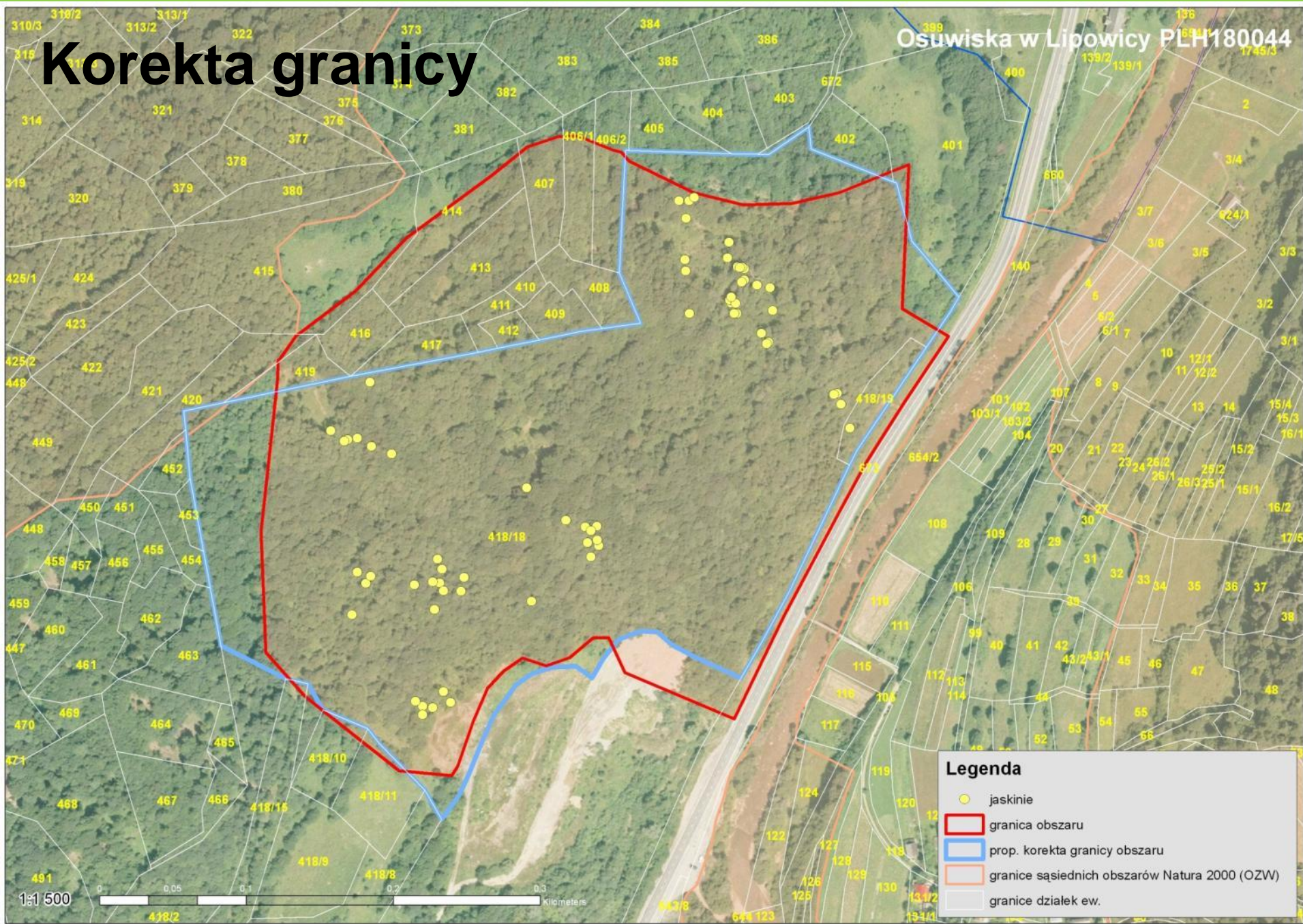
Jaskinie

✓ ocena, zagrożenia
i działania ochronne

Korekta granicy

Ostuwiska w Lipowicy PLH180044

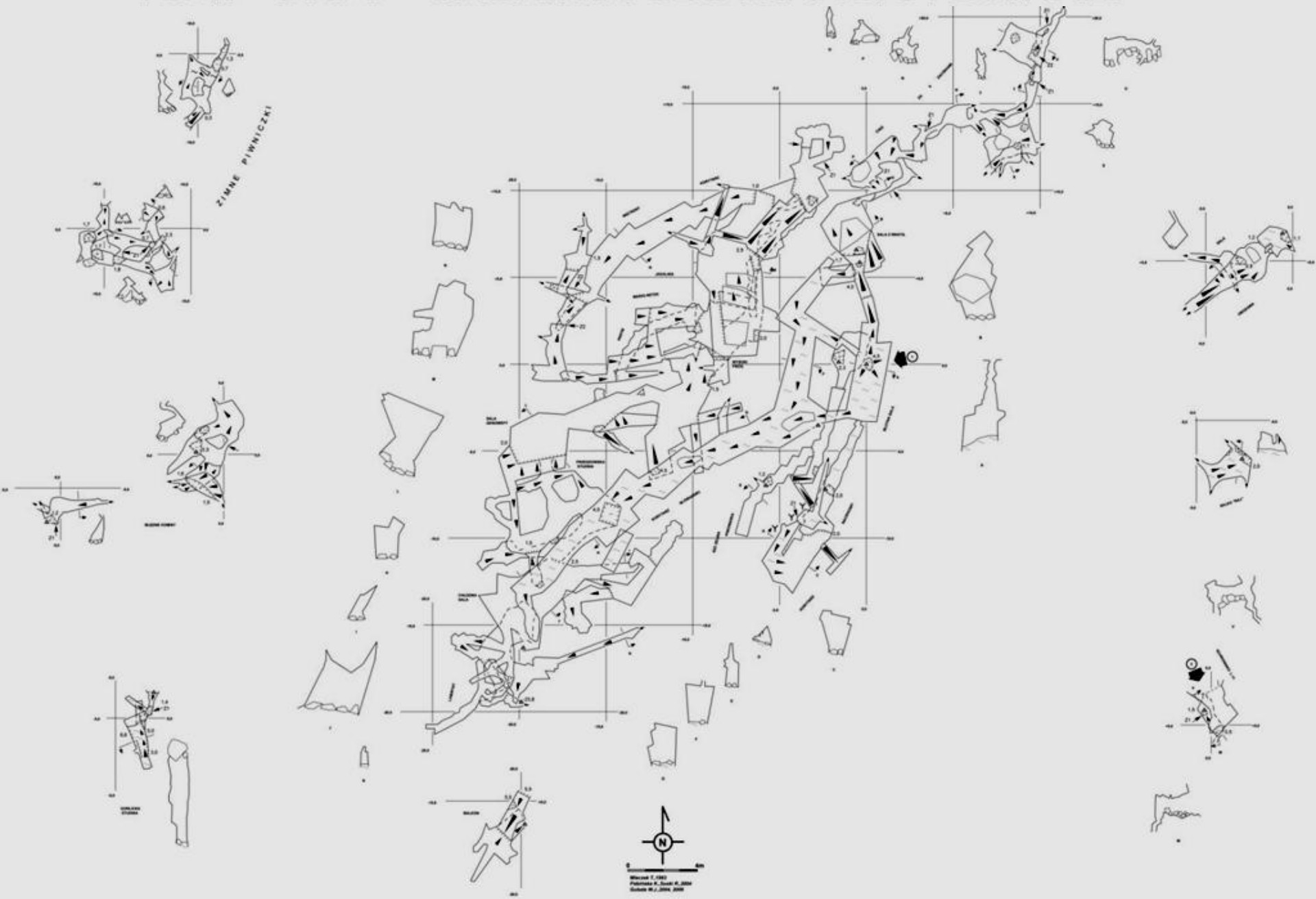
Ocena stanu siedliska „jaskinie nieudostępniłone do zwiedzania” Sezon 2015

Ocenę siedliska
przeprowadzono zgodnie z monitoringiem GIOŚ

K.Bn - 09.70 JASKINIA SŁOWIAŃSKA-DRWALI

Stan ochrony Jaskini Słowiańskiej-Drwali

Siedliska przyrodnicze	Kod	Parametr stanu	Wskaźnik	Oce- na	Ocena po weryfi- kacji	Ogólna ocena stanu ochro- ny	Uwagi
SIEDLISKA PRZYRODNICZE							
Jaskinie nieudostępne do zwiedzania (Jaskinia Słowiańska-Drwali)	8310	Powierzchnia siedliska		FV	FV	U2	Długość jaskini: 601,0 m, deniwelacja: 23.8,0 m, rozciągłość pozioma: 55 m; rozmiary jaskini wystarczające dla występowania nietoperzy.
		Struktura i funkcje	Cechy mikroklimatyczne obserwowane w skali całej jaskini	XX	FV		1. wywiew „ciepłego” powietrza z otworu; 2. Lód obecny w Chłodnej Sali; 3. zasięg światła: 10 m. Gradient temperatur pomiędzy najniższą, a najwyższą w jaskini: 4,7°C.
			Ogólne cechy hydrologiczne i obecność wody w jaskini	XX	FV		Ściany wilgotne w całej jaskini, woda kapie w Chłodnej Sali.
			Stopień zabezpieczenia obiektu przed penetracją ludzką	FV	U2		1. otwory od 2010 r. zabezpieczone kratami, jedna z krat zniszczona – stąd ocena U2. 2. jaskinia w odł. 500 m od zabudowań, droga krajowa nr 9 w odł. 150 m od otworów.
			Efekty antropopresji i zanieczyszczenie siedliska materią antropogeniczną	XX	FV		Brak śmieci, brak śladów antropopresji.
			Gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	FV	FV		Obecne dwa gatunki R. hipposideros (115), M. myotis (14).
			Liczebność i struktura dominacji chiropterofauny zimującej	FV	FV		Jak wyżej.
			Obecność bezkręgowej fauny naściennej w partach przyotworowych jaskini	XX	FV		W partiach przyotworowych motyle <i>Triphoza dubitata</i> , <i>Scoliopteryx libatrix</i> pajęczaki, muchówki, kleszcz jaskiniowy.
			Perspektywy ochrony		FV		FV

Stan ochrony Jaskini Słowiańskiej-Drwali

Siedliska przyrodnicze	Kod	Parametr stanu	Wskaźnik	Oce- na	Ocena po weryfi- kacji	Ogólna ocena stanu ochro- ny	Uwagi
SIEDLISKA PRZYRODNICZE							
Jaskinie nieudostępne do zwiedzania (Jaskinia Słowiańska-Drwali)	8310	Powierzchnia siedliska		FV	FV	U2	Długość jaskini: 601,0 m, deniwelacja: 23.8,0 m, rozciągłość pozioma: 55 m; rozmiary jaskini wystarczające dla występowania nietoperzy.
		Struktura i funkcje	Cechy mikroklimatyczne obserwowane w skali całej jaskini	XX	FV		1. wywiew „ciepłego” powietrza z otworu; 2. Lód obecny w Chłodnej Sali; 3. zasięg światła: 10 m. Gradient temperatur pomiędzy najniższą, a najwyższą w jaskini: 4,7°C.
			Ogólne cechy hydrologiczne i obecność wody w jaskini	XX	FV		Ściany wilgotne w całej jaskini, woda kapie w Chłodnej Sali.
			Stopień zabezpieczenia obiektu przed penetracją ludzką	FV	U2		1. otwory od 2010 r. zabezpieczone kratami, jedna z krat zniszczona – stąd ocena U2. 2. jaskinia w odł. 500 m od zabudowań, droga krajowa nr 9 w odł. 150 m od otworów.
			Efekty antropopresji i zanieczyszczenie siedliska materią antropogeniczną	XX	FV		Brak śmieci, brak śladów antropopresji.
			Gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	FV	FV		Obecne dwa gatunki <i>R. hipposideros</i> (115), <i>M. myotis</i> (14).
			Liczebność i struktura dominacji chiropterofauny zimującej	FV	FV		Jak wyżej.
			Obecność bezkręgowej fauny naściennej w partach przyotworowych jaskini	XX	FV		W partiach przyotworowych motyle <i>Triphoza dubitata</i> , <i>Scoliopteryx libatrix</i> pajęczaki, muchówki, kleszcz jaskiniowy.
			Perspektywy ochrony		FV		FV

Stanowisko w Jaskini Słowiańskiej-Drwali

Działania związane z ochroną czynną

Nazwa	Zakres prac	Czas realizacji	Podmiot
Poprawa stanu zabezpieczeń	Montaż brakujących lub wymiana na nowe zniszczonych krat w obu wejściach do jaskini, wymiana niektórych elementów uszkodzonych w trakcie prób nielegalnej penetracji jaskini.	Pierwsza połowa obowiązywania planu	Sprawujący nadzór w porozumieniu z zarządcą/ właścicielem terenu

Stanowisko w Jaskini Słowiańskiej-Drwali

Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

Nazwa	Zakres prac	Czas realizacji	Podmiot
Naprawa uszkodzeń	Bieżąca konserwacja lub naprawa elementów zabezpieczających wejście do jaskini	W zależności od potrzeb	Sprawujący nadzór w porozumieniu z zarządcą/ właścicielem terenu
Konserwacja krat	Czyszczenie krat z rdzy, malowanie farbą antykorozyjną, wymiana elementów zamykających, wymiana i konserwacja kłódki.	Trzy razy w trakcie obowiązywania Planu w okresie od 01.05. do 30.09.	Jak wyżej

Stanowisko w Jaskini Słowiańskiej-Drwali

Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych

Monitoring realizacji działań ochronnych	Kontrola stanu zabezpieczeń	W trakcie zamykania i otwierania jaskini	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

ZAGROŻENIA (istniejące) i sposoby eliminacji

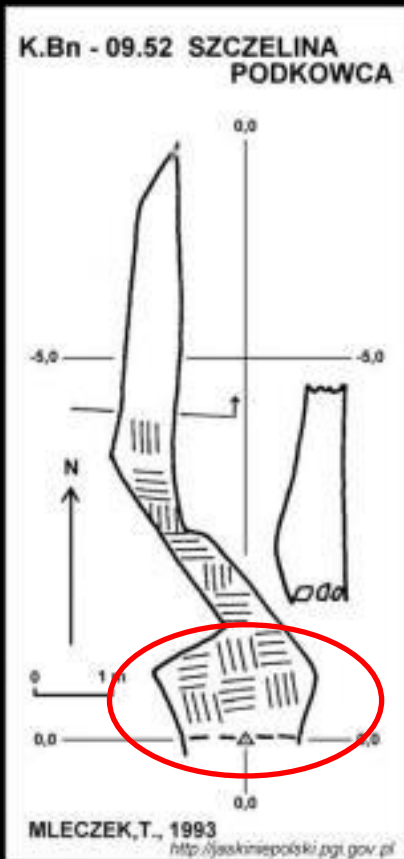
Nieprzemyślana działalność eksploracyjna może prowadzić do odsłonięcia nowych otworów i zmian mikroklimatycznych.

Ruchy masowe zboczy.

Ograniczenie działalności eksploracyjnej

W przypadku przyczyn naturalnych brak możliwości przeciwdziałania

Ruchy masowe zboczy i erozja.
K01.01 Erozja, L05 Zapadnięcie się
terenu, osuwisko

W przypadku przyczyn naturalnych brak
możliwości przeciwdziałania

ZAGROŻENIA (potencjalne) i sposoby ich eliminacji

Zagrożenia

Budowa drogi S 19 w wariancie przebiegającym w bezpośrednim sąsiedztwie ostoi (zniszczenie jaskiń).

Budowa drogi S 19 w wariancie przebiegającym w bliskim sąsiedztwie ostoi.

Działania

Brak możliwości zapisów działań w PZO (poza obszarem)

Brak możliwości zapisów działań w PZO (poza obszarem)

Raport o oddziaływaniu na środowisko

- ✓ lista negatywnych oddziaływań na przedmioty ochrony;
- ✓ metody minimalizacji strat;
- ✓ opracowanie rozwiązań minimalizujących (np.: przesunięcie terminu prac ziemnych generujących drgania poza okres hibernacji nietoperzy, nadzór prac przez specjalistę chiropterologa, itp.).

Dziękuję
za uwagę